

JEŽÍŠOVA RODINA

Marek 3,31-35

„Krev není voda“ říká se, když někdo chce zdůraznit, že je třeba upřednostňovat rodinné pokrevní svazky před druhými (např. při konfliktu zájmů). Dnes před sebou máme zvláštní, možná až poněkud kontroverzní příběh o tom, jak tyto otázky vnímal Ježíš. Co tím chtěl říci a co z toho plyne pro nás?

1. Rodina

Začněme konstatováním, že Bible si cení rodinných vazeb dosti vysoko. Už v Desateru Božích přikázání čteme: „*Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh*“ (Ex 20,12). Křesťanství bude vždy podporovat manželství a rodinu, protože v nich vidí Boží ustanovení, které, ačkoli mnohdy nedostačujeme jeho ideálu, stále představuje nejprirozenější formou soužití. V dnešní době, v moři alternativních forem soužití, je však stále obtížnější tyto tradiční hodnoty hájit. Pokud už vůbec dnes lidé do manželství vstupují a rodiny zakládají, jsou atakováni mnoha tlaky a pokušeními doby, které je třeba překonávat. V církvích mezi křesťany ještě přece jen bývá větší smysl pro manželství a rodinu, ale vliv doby a světa jistě ovlivňuje i prostředí církve. Přesto bychom neměli rezignovat. Manželství a rodina nejsou jen Božím ustanovením, ale především Božím darem. To, že to mnohdy neumíme, je věc jiná. Ale ten potenciál, který Bůh do těchto institucí vložil, se těžko najde někde jinde.

Jsou zde tedy různá ohrožení rodiny. Ale na druhé straně je také možné rodinu zbožstit. Ani to není správné. Bible si na jedné straně cení rodiny hodně vysoko, ale na druhé straně zase připomíná, že rodinné vztahy a vazby se nemají zbožšťovat. I z rodiny, z dětí či z manželského partnera se dá učinit i modla. Některá Ježíšova slova na adresu vztahu k rodině nám mohou znít dosti příkře: „*Kdo miluje otce a matku více nežli mne, není mne hoden*“ (Mt 10,37), „*Kdo přichází ke mně a nedovede se zřít svého otce a matky, své ženy a dětí, svých bratrů a sester, ano i sám sebe, nemůže být mým učedníkem*“ (Lk 14,26). Zní nám to asi drsně. Ale možná jsou tato drsně znějící slova pochopitelnější, pokud je vztáhneme právě proti idolatrii (modlářství), kterou můžeme rodinné vazby obestírat a nepřiměřeně zatěžovat, a která by nám mohla bránit v následování Ježíše. Ježíš nebyl proti rodině a rodinným vazbám. Ctil Boží přikázání. Ale právě on měl na druhé straně i pozoruhodnou svobodu nenechat se rodinnými vlivy spoutávat ve své službě a svém vztahu ke svému nebeskému Otci.

2. Ježíšova rodina

Ve své pokrevní rodině to Ježíš asi neměl úplně jednoduché. O jeho rodinných vazbách se toho z evangelií příliš nedozvíme. Nevíme ani, jak vyrůstal. Máme několik příběhů kolem jeho narození. Pak jeden příběh, když mu bylo 12 let a potom už sledujeme jeho patrně tříleté veřejné působení v dospělosti (po třicítce). Z příběhů kolem jeho narození je zřejmé, že Marie i Josef věděli o jeho výjimečném původu a poslání. Že to bude Syn Nejvyššího, dědic Davidova trůnu, Immanuel – Bůh, který je s námi, vysvoboditel z hříchu. Tak to slyšeli od andělů. Ale nevíme nic moc o tom, co si o Ježíši Josef s Marií a potom i další bratři a sestry skutečně mysleli. Jak ho vychovávali? Člověk mnohdy tápe v tom, jak vychovávat své děti, a což teprve zde, kde o budoucím děťátku slyšeli takové věci. Jak se vůbec vychovává Syn Boží? Považte tu zodpovědnost! Měli k němu jiný přístup, nebo jej pojímali prostě jako každého jiného kloučka. A co bratři a sestry, se kterými vyrůstal? Věděli to o něm? Napadá nás asi spousta zajímavých a všetečných otázek, jak to bylo s tou Ježíšovou rodinou, ale příliš se toho nedozvíme.

Z těch několika málo zmínek v evangeliích nám ale vyvstane, že poměr Ježíšovy rodiny k němu asi nebyl úplně bezproblémový. Četli jsme dnes příběh ze 3. kapitoly Markova evangelia, kdy za Ježíšem přichází Ježíšova matka Marie a jeho bratři. Ježíš učil tou dobou v domě. A rodina si přála, aby přišel k nim ven. Nepíše se tam proč. To, že jej žádají, aby vyšel, naznačuje jistou naléhavost. Ani nechtějí počkat, až dokončí své vyučování. Když bychom četli, co je v té kapitole dříve, našli bychom tam zajímavé a dramatické uvedení do situace: „*Vešel do domu a opět shromáždil zástup, takže nemohli ani chleba pojmít. Když to uslyšeli jeho příbuzní, přišli, aby se ho zmocnili; říkali totiž, že se pomátl. Zákoníci, kteří přišli z Jeruzaléma, říkali: 'Je posedlý Belzebulem. Ve jménu knížete démonů vyhání demony'*“ (3,20-22). Tak skutečně to Pán Ježíš neměl jednoduché. Znalci zákona o něm prohlašují, že je posedlý zlým duchem. Ale to jsou cizí. Ovšem i od jeho vlastní rodiny nemá přílišné pochopení pro svou službu: „*...příbuzní, přišli, aby se ho zmocnili; říkali totiž, že se pomátl*“. A u evangelisty Jana dokonce čteme tato slova: „*Jeho bratři mu řekli: 'Jdi odtud do Judska, aby*

tvoji učedníci viděli skutky, které činíš. Nikdo přece nezůstává se svými skutky v ústraní, chce-li být známý na veřejnosti. Činíš-li takové věci, ukaž se světu! Ani jeho bratři v něj totiž nevěřili“ (J 7,3-5).

Je možné, že i v tom našem příběhu jdou jeho bratři za ním, aby ho odvedli, protože nabyli dojmu, že se pomátl. Nevíme, jakou roli v tom všem sehrála jeho matka Marie. Ona přece na rozdíl od těch bratrů slyšela a přijala slovo anděla o Božím Synu, který se jí má narodit. Ale není možné, že přesto měla jiné představy o jeho životě a působení? Třeba se jí zdálo, že to její syn „přehání“ a že je mu třeba pomoci najít správnou cestu v jeho poslání. Nevíme. Ale patrně tu jde o konfliktní situaci, která naznačuje, že i Ježíšovi nejbližší, měli potíže s tím, jeho misi pochopit a přijmout. Patrně si ho chtějí zavolat na kobereček a domluvit mu, že by se měl chovat a jednat jinak.

3. Hle, moje matka a moji bratři

Ježíš na to odpovídá pozoruhodně odměřeně. Tak nám to asi připadá: „*Kolem něho seděl zástup; řekli mu: 'Hle, tvoje matka a tvoji bratři jsou venku a hledají tě.'* Odpověděl jim: '*Kdo je má matka a moji bratři?*'“ (v. 32-33). Zní nám to asi tvrdě. Téměř tak, jakoby se ke své rodině už ani neznal. Není to neuctivé k té, která jej porodila a vychovala? Není to neuctivé k těm, se kterými vyrůstal?

Ježíš jistě nezanevřel na svou rodinu. Ale přece i jeho nejbližší si měli uvědomit, že na něj nemají „monopol“, že nepatří jen jim a jejich představám, že je sice „jejich“, ale právě zároveň vůbec není jejich. Podobnou lekci už jednou s Ježíšem zažili. Když mu bylo dvanáct, navštívili o Velikonocích Jeruzalém. A když se vraceli domů, Ježíš nikde. Všude ho hledali, až jej nakonec po několika dnech našli v chrámu, jak rozmlouvá s učiteli. Marie mu to hned vyčte, co jim to udělal, jaký o něj měli strach. A malý Ježíš jim odpoví: „*Jak to, že jste mě hledali? Což nevíte, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?*“ (Lk 2,49). Píše se tam, že tomu tehdy nerozuměli. Pak se s nimi opět vrátil domů a poslouchal je. Byla to zvláštní lekce, která Marii a Josefovi připomněla, kdo Ježíš je. Že i když jej s láskou přijali a pečují o něj, pořád je v pozadí vědomí, ale on nám byl jen svěřen. Není doopravdy náš. Je především Boží. Je to Syn Boží. Podobnou připomínku dává Ježíš své rodině i v tomto příběhu. Je jejich, ale zároveň vůbec není jejich.

Tedy „krev není voda“, ale zároveň krev není to jediné, ba dokonce ani to nejvyšší pouto. To nejvyšší pouto je člověka k Bohu. Krásným a nenásilným způsobem to vyjádřil J.A.Komenský, když psal dopis své manželce. Oslovil ji, jako tu „po Pánu Bohu nejdražší“.

A své rodině Ježíš také připomíná, že zde nejsou jen rodinná pouta pokrevní, ale také rodinná pouta duchovní. Ukáže na ty kolem sebe, co jej následují, a řekne: „*Hle, moje matka a moji bratři! Kdo činí vůli Boží, to je můj bratr, má sestra i matka*“ (v. 34-35). Následovat Ježíše znamená také stát se součástí rodiny Božích dětí – Kristových učedníků. Někdy se obě „rodiny“ mohou dostat do konfliktu, když někdo v rodině uvěří v Krista, stane se součástí církve a jeho rodina to nedokáže pochopit a přijmout. To ovšem jistě neznamená na svou tělesnou rodinu proto zanevřít nebo se jí nějak zříci. Když nastane duchovní rozdělení v rodině, kdy věřící nenachází mezi svými blízkými porozumění, přesto se má snažit být dobrým členem rodiny, jak jen je to možné. Ale přece na druhé straně nemůže a nechce kvůli své rodině zapřít Krista, svého Spasitele. Je to někdy těžké, zachovat si víru a společenství s věřícími a zároveň zachovat dobrý vztah ke své rodině, která víře třeba nepřije. Nastává zápas o to zůstat maximálně platným členem své rodiny a zároveň o to, být Božím dítětem a součástí rodiny duchovní. Takoví lidé potřebují mnoho podpory a modliteb.

A rozhodně to Ježíšovo slovo na adresu jeho rodiny nemáme chápat ani tak, že bychom měli zanedbávat své povinnosti k rodině, manželství, rodičům, dětem ve jménu duchovního života. Je křesťanské se oddávat modlitbě a Bibli a službě v církvi, ale také chodit do práce, věnovat se dětem, pěstovat manželský život apod.

Tak tedy majetnickým lidem, byť by to byla naše vlastní rodina, musíme říci, že nad sebou máme ještě vyšší instanci, že náš život na prvním místě patří Bohu. Ale právě tak potřebujeme slyšet, že prvenství Boží a Ježíšovo v našem, životě neznamená věnovat se jen duchovním věcem a na potřeby svých blízkých se neohlížet.